

VEDLEGG

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2020/3727

Vår ref
20/3980-

Dato
4. november 2020

Representantforslag 30 S (2020-2021) fra Erlend Wiborg, Gisle Meininger Saudland og Jon Engen-Helgheim om at religiøse eller ideologiske reservasjoner mot arbeid skal gi reduksjon eller stans av ytelser (dokument 8:30 S (2020-2021))

Jeg viser til brev 21. oktober 2020 fra Stortingets arbeids- og sosialkomite, vedlagt forslag fra representantene Erlend Wiborg, Gisle Meininger Saudland og Jon Engen-Helgheim om at religiøse eller ideologiske reservasjoner mot arbeid skal gi reduksjon eller stans av ytelser.

Representantene viser til en undersøkelse som gir eksempler på at personer som mottar ytelser fra NAV reserverer seg mot arbeid av religiøse og ideologiske årsaker.

I svar 10. august 2020 på spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Erling Wiborg om det samme temaet, svarte statsråd Røe Isaksen:

Et hovedvilkår for å få rett til dagpenger er at man anses for å være reell arbeidssøker, jf. folketrygdloven § 4-5. For å anses som reell arbeidssøker må man som hovedregel være i stand til og villig til å ta ethvert arbeid som er lønnet etter tariff eller sedvane, hvor som helst i Norge og uavhengig av om det er på heltid eller deltid.

Kravet om yrkesmessig mobilitet innebærer at stønadsmottakeren må være villig til å ta ethvert arbeid som han eller hun er fysisk og psykisk skikket til å ta, også innenfor yrker som vedkommende ikke er utdannet til eller har tidligere arbeidserfaring fra. Det er derfor ikke anledning til generelt å reservere seg mot å ta visse type jobber, heller ikke av religiøse grunner.

Om en dagpengemottaker unnlater å søke på, eller takker nei til en konkret jobb, skal det gjøres en konkret vurdering av om den aktuelle jobben er høvelig arbeid for stønadsmottakeren, og om han eller hun hadde en rimelig grunn til å takke nei. Var arbeidet passende og det ikke var rimelig grunn til å avslå, vil det kunne gis et midlertidig bortfall av dagpenger i tolv uker iht. folketrygdloven § 4-20.

Selv om plikten etter folketrygdloven § 4-5 er å søke og ta imot ethvert arbeid, er Norge bundet av internasjonale standardsettingskonvensjoner (Europarådets trygdekodeks og ILO konvensjon 168) som forutsetter at plikten til å ta arbeid er begrenset til "høvelig arbeid".

Ved vurderingen legger derfor Arbeids- og velferdsetaten vekt på hvor store generelle begrensninger stønadsmottakeren setter på hvilket arbeid han eller hun kan ta. Dersom vedkommende reserverer seg mot arbeid i for stor grad, anses det ikke for å være en rimelig grunn for å reservere seg. Hva som vil anses for å være "høvelig arbeid" vil vurderes strengere jo lenger ut i stønadsperioden man er. Denne praksisen er vurdert å være i tråd med de internasjonale forpliktelsene vi er bundet av.

Problemstillingen knyttet til arbeidssøkere som reserverer seg mot arbeid som følge av religiøse eller ideelle grunner ble drøftet i NOU 2016: 13 Samvittighetsfrihet i arbeidslivet.

I tildelingsbrevet til Arbeids- og velferdsetaten for 2020 er det gitt en generell instruks om at krav til aktivitet og mobilitet skal praktiseres konsekvent og strengt. Dette innebærer at det ikke innvilges dagpenger til søkere som ikke har den disponibilitet og den geografiske og yrkesmessige mobilitet som regelverket krever.

Det har vært svært få saker i Trygderetten knyttet til dagpengemottakere som ikke vil ta arbeid pga. religiøse reservasjoner, noe som tyder på at det knapt er problemer knyttet til Arbeids- og velferdsetatens praktisering av disse reglene. Dette er noe vi følger med på, og jeg vil vurdere ytterligere presiseringer dersom det blir behov for det.

Jeg slutter meg til denne redegjørelsen, og vil igjen presisere at den instruks som ble gitt til NAV i tildelingsbrevet for 2020 vil bli fulgt opp av departementet. Jeg kan derfor ikke se at det er behov for ytterligere tydeliggjøring i regelverket nå.

Med hilsen

Henrik Asheim